

KÖNYVTÁRAINK A FEJLŐDÉS ÚTJÁN

A minisztertanács pártunk kezdeményezésére nagyfontosságú határozatot hozott a *könyvtárak fejlesztéséről*. Az a tény, hogy külön minisztertanácsi határozat foglalkozik a könyvtárfejlesztés feladataival, mutatja: *pártunk és kormányunk igen nagyjelentőségűnek tekinti hazánk kulturális fejlődésében a könyvtárak munkáját.*

A határozat a könyvtári munka egyetemes és magas színvonalú irányítását, további, még rohamosabb fejlődését teszi lehetővé; biztosítja a legfejlettebb könyvtárak módszertani és bibliográfiai segítségét a kisebb könyvtárak számára, gondoskodik a könyvtárállomány növeléséről és a könyvtárosok még alaposabb képzéséről. A határozat maga is tükrözi a népünk kulturális életében bekövetkezett változásnak.

Mi tette lehetővé, hogy ilyen határozatot hozhasson könyvtáraink munkájáról a minisztertanács? Könyvtáraink rohamos fejlődésen mentek át az elmúlt évek során. Amíg például az ország legnagyobb tudományos könyvtárának, a *Széchényi Könyvtárának* 1938-ban 17.000 olvasója volt, addig 1950-ben már 52.000-re, az elmúlt évben pedig 84.000-re emelkedett olvasóinak száma. A könyvtár állománya évenként mintegy ötvenezer-hatvenezer kötettel növekedett, úgy, hogy a könyvtár ma már 1.4 millió kötet könyvet rendelkezik.

A dolgozó tömegek kulturális igényeinek növekedésével új és új könyvtárak születtek városban, falun egyaránt. Az ország legnagyobb tömegkönyvtárának, a *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárának* 36 kerületi fiókja és csaknem kétszáz kölcsönzőállomása van. Ezekben 1950-ben 1.4 millió, 1951-ben 1.8 millió könyvet kölcsönöztek a főváros dolgozóinak; ebben a számban nincsenek benne az olvasótermi kölcsönzések. A vidéki városok igen kevés nyilvános könyvtárral rendelkeztek a múltban. Ezt az elmaradásukat — különösen tavaly — jelentős mértékben behozták. Ma már 54 egész nap működő nyilvános városi könyvtárunk van vidéken.

A leggyorsabb fejlődést a felszabadulás után az üzemi könyvtárak érték el. Szervezésük a párt kezdeményezésére már az infláció nehéz hónapjaiban megindult. Idén több mint 3000 szakszervezeti könyvtár kölcsönöz havonta mintegy 300.000 könyvet az üzemek, bányatelepek dolgozóinak.

A multban nagyon könnyen meg lehetett volna számolni, hány falunak van könyvtára. És ahol létesült, ott sem volt sok köszönet benne: gyakran hazugságokat terjesztő, színvonalatlan fércművek töltötték meg a polcokat. *Ma a falusi népkönyvtárak száma elérte a háromszázat, az öt éves terv befejezésekor pedig egyetlen falu sem lesz már könyvtár nélkül. Hogy a falvak dolgozó népe milyen érdeklődéssel fordul a könyvtárak felé, azt jellemzően érzékelteti 1700 falusi könyvtáros márciusi jelentésének összesítése, amely 180.000 könyvkölcsönzésről számol be.*

A városi, üzemi, falusi könyvtárak mellett számtalan intézmény *szakkönyvtára* működik. Hazánkban ma már a könyvtárak hálózata átszövi életünk minden területét s hatalmas segítőjévé vált egész népünk politikai és kulturális felemelkedésének. A

könyvtárak rohamos fejlődése, a napról napra növekvő óriási olvasótábor — ez az a szilárd alap, amelyre a minisztertanács nagyfontosságú határozata támaszkodik.

A határozat végrehajtásával a *könyvtárak munkája szervezettebbé válik*, gyorsabban fejlődik, magasabb színvonalat ér el s ezzel népünk kulturális felemelkedésének még fontosabb tényezőjévé válik. A határozat kimondja, hogy meg kell teremteni az *állami könyvtárak egységes rendszerét*, amely biztosítja a tudományos könyvtárak segítségét a városi, községi, szakszervezeti és szövetkezeti könyvtárak számára. Minden megyeszékhelyen még ebben az évben *megyei könyvtárakat* állítanak fel és az öt éves terv időszakában *járásai könyvtárak* is létesülnek minden járásban. A megyei és járási könyvtárak megteremtése igen komoly feladat: e könyvtárak is biztosítják az állami könyvtárhálózat egységes rendszerének kiépítését.

A *tudományos könyvtárak* segítsége elengedhetetlen a megyei és járási könyvtárak szervezésében, a könyvpropaganda fejlesztésében, a különféle bibliográfiák, könyvtári útmutatók összeállításában. A tudományos könyvtárak egy része már eddig is adott ilyenfajta segítséget, így a határozat ezt a helyes és szükséges kapcsolatot szélesíti ki, s mélyíti el.

A határozat a *helyi tanácsokat teszi a könyvtárak gazdáivá*. A jövőben a tanácsok kötelesek ellenőrizni és támogatni a könyvtárak munkáját, a könyvek népszerűsítését, a könyvtárgalomban emelkedését, az olvasók minden igényének kielégítését. A tanácsok gondoskodnak a könyvtárak anyagi szükségleteiről, a könyvállomány fejlesztéséről, megfelelő elhelyezéséről. Felelősségteljes és egyben igen nagy lehetőségeket biztosító feladat ez: jó elvégzése eredményesen hozzájárulhat a tanács egész munkája előbbreviteléhez, a község, járás, megye fejlődéséhez.

A *könyvtárosképzésről* is intézkedik a határozat. Igen nagy jelentőségű az a rendelkezés, hogy a pedagógiai főiskola könyvtárosszakán — amelynek esti és levelező-tagozata tavaly ősszel kezdte meg a munkáját — még ebben az évben meg kell nyitni a nappali tagozatot is.

Ezenkívül továbbra is megrendezik a népművelési minisztérium rövid könyvtárosképző-tanfolyamait. A tanácsoknak az eddigieknél is komolyabban kell gondoskodni arról, hogy valóban alkalmas hallgatókat küldjenek ezekre a tanfolyamokra és hogy az onnan kikerült könyvtárosokat ne terheljék meg olyan egyéb feladatokkal, amelyek akadályozzák a könyvtár rendszeres működését és fejlődését.

Gorkij, a nagy proletár író mondta: *„A könyv a szocialista kultúra leghatalmasabb fegyvere.”* A könyvtárak ezt a fontos fegyvert juttatják napról napra a legszélesebb dolgozó tömegekhez. Minél jobban, minél eredményesebben végzik a munkájukat, annál több erővel járulnak nagy céljaink megvalósításához, a szocializmus felépítéséhez. A minisztertanács határozata ehhez ad hatalmas segítséget.